

SZABÓ DEZSŐ FÜZETEK

18.

A választójog reformja.

BUDAPEST
1936. JÚNIUS HAVA
LUDAS MÁTYÁS KIADÁS

*. . .ti pedig azt latroknak
barlangjává tették . . .*

Felelős kiadó: Váradi Béla, Budapest.
Bethánia nyomda, Budapest, VIII., Gyulai Pál utca 9.
21536 — Felelős: Horváth János.

A VÁLASZTÓJOG REFORMJA.

Az ellenzéki képviselőnek szerepe nehezebb és mindenesetre fáradtságosabb, mint a kormánypárti képviselőé. A kormánypárti képviselő, ha egyszer megválasztották: nyugodtan szürcsölheti mandátuma különböző ízeit a következő választásig. A némán együttjátszó szerep bőséges érdem arra, hogy senki se zavarja honatyasága csendes fogyasztásában.

Az ellenzéki képviselőnek időről időre az egész választókerületére szétdoboródon meg kell újból és újból mutatnia, hogy ő igen nagyon: a következő megválasztást is megérdemlően ellenzéki. Az ellenzéki tömegek pszihéje természet-szerűen megkívánja ezt a meg-megismétlődő tanúságtételt. Ez aztán sok hercehurcával jár: a karok hevesebb jellegű szétmozgatásával, a hanganyag nagyobb fokú pazarlásával, mondatok egybetákolásával, melyekben van alany, állítmány, tárgy, sőt egyéb bővítmények is. És van: nemes harag, tikkadt honfi aggodalom, lesújtó kritika és rokon.

Az ellenzéki szerep e nehézsége lényegesen súlyosabb ott, ahol az ellenzéki pártok voltaképpen csak a mandátum elnyerhetéséért, vagy sértett érdekekből ellenzékiek, de: lényegükben: politikai látásuk, akarataik tartalmában azonosak a kormánypárttal. Ha pld. éppen úgy érdeküknek tartják az uralkodó érdekszövetségek uralmának további fentartását, mint a kormánypárt emberei. Ha éppen úgy, vagy még jobban kívánják a zsákmánylehetőségek csorbítatlan megmaradását. Ha egyenlően félnék attól, hogy a nemzeti munka

tömegei döntő történelmi tényezővé válnak s a munka új jogrendet teremt a maga jogai számára stb. stb.

Ilyen esetekben a szegény ellenzéknek vagy személyi ellentétekbe, vagy bizonyos határozatlan vonalú jelszavakba és követelményekbe kell kapaszkodnia, hogy ellenzékiességét kellő viharos karban tarthassa. És a kormány orra alá törhesse azt a mennyiség borsot, melynek odatörését választóközönsége joggal elvárja tőle.

Kies honunk parlamenti története 1867 óta sok példát mutat erre az állapotra. A szociális látásban, a zsákmánylehetőségek gyöngéd szeretetében, a munka követeléseitől való borsózásban: ellenzék és kormánypárt közt állandóan igen mélygyökerű lelki egység lappangott. Az ellenzékiesség itt sohasem jelentett egy az ország egész életére kiterjedő gondolat-rendszert, mely új jogrendet s teljesen új szociális berendezkedést jelentett volna a munka alapján. És amely az illető párt számára a tömeg-megszervezés, az ideológia-építés: a történelmi ránevelés komoly, mindennapi feladatát szabta volna meg. Az ellenzék, mely az eddigi állapotokat minden lényeges igazságtalanságában éppen úgy tovább akarta folytatni, mint a kormánypárt: állandóan személyi hajszákkal, népszerű jelszavakkal vagy ködös lehetőségű követelésekkel rohamozott a mindenkori kormány ellen.

Az általános titkos választójog, csakhamar mintegy refrénje, újból és újból megismétlődő dallama lett az ellenzék — Zrínyi kirohanásainak. Ha már minden bömbölési alkalom elkopott, ha a kormányelnök személye már minden atomjában elfűrészeltetett, mint ultima ratio, feldördült ez az öreg ágyú. Természetes: ez nem azt jelentette: hogy mindazok az ellenzékiek, akik menny-

dörögtek az általános titkos választójogért: kívánták is e reform megvalósulását. Ellenkezőleg: azért álltak elő ezzel a követelménnyel, mert lelkük hóna alatt ott bújt az érzés, hogy ennek a kívánságnak megvalósítása jó időre lehetetlen Magyarországon. És lehet-e nagyobb kény egy ellenzék számára, mint egy népszerű lehetetlenséget szegezni a kormány melléke?

Most, hogy minden elképzelhető láрмаalkalom és személyeskedés után a kormány még mindig helyén áll: újból és új harsogással sajog az általános titkos választójog az ellenzéknek. Most azonban a helyzet, a történelmi akusztika egészen más. Ma már e reform lehetősége nem látszik oly távlatosnak, mint régente. Ott követel elsősorban a világháború gigantikus érve: hogy megfelelő teret adjanak a népakarat megnyilatkozásának. Azután az általános európai hangulat, a kor történelmi divatja is e mellett a reform mellett dönt. És végül a legfőbb ok: nehogy a magyar impérium alatt élő magyaroknak kevesebb politikai joga legyen, mint azoknak, akik a szomszéd idegen impériumok hatalma alá jutottak.

A tömegek lelkében pedig leginkább az a választási rendszer teszi sürgőssé e reformot, mely, mint a történelem leggyalázatosabb, leg-erkölcselenebb választási rendszere, Bethlen István gróftól örvendi szerzőjének. Azoknak az ítéleteknek sorozata, melyekben a közigazgatási bíróság, mint legfelső jogi és erkölcsi ítélőszék döntött, nemcsak ezt a választási rendszert ítélte balálra: hanem erkölcsileg örökre kitiltotta Bethlen gróftól mindenféle hatalom gyakorlásából. E választási rendszer szerzőjének nem szabad többé hozzáférni a magyar nép sorsa intézéséhez.

1.

Tehát: az általános titkos választójog megint igaz: mint a történelmi megváltás legfőbb evangéliuma. Mint a népakarat! trónra jutásának, a munka jogai és az igazi demokrácia megvalósításának egyetlen biztos történelmi eszköze.

Ezzel én a következő tételt szegezem szembe: *Ha pusztán általános titkos választójogot adunk a mai választójog helyébe, de egyébként a mai népképviselői rendszer megmarad: a közéleti züllesztés, a politikai elnyomás és politikai gangsterizmus nagyobbfokú lesz, mint valaha. A népakarat és a munka jogai gyalázatosabban és korlátlanabban fognak kijátszatni. A munka jogaira épített új jog rendű demokráciát megvalósító új magyar honfoglalás, ez az egyetemesen átalakító magyar forradalom, mely nélkül nem lesz magyarság és elpusztul minden, ami magyar: örökre kihull az emberséget akaró emberek reménységéből.*

Jól meg kell tehát érteni: Én nem „nemesebb értelemben vett konzervatív okokból” jéltem az általános titkos választójogtól a magyarságot. Nem. Én az így megvalósuló általános titkos választójogban egy új történelmi csalást látok, mely kijátssza a munka tömegeinek, a munka jogainak érvényesülését és talán örökre lehetetlenné teszi a magyarság nagy forradalmának: egyetlen lehetőség megújulásának minden feltételét.

2.

Négy kérdés nyomán fogjuk megvizsgálni az általános titkos választójog hatását a magyar életre, a magyar sorsra. Ez a négy kérdés: 1. Milyen hasznot, milyen érvényesülést jelent az általános titkos választójog a magyar munka tömegeinek, a munka jogainak, mennyiben lesz előkészítője egy új jogrendű. szélesen emberi magyar demo-

kráciának? 2. Milyen hatással lesz az ország egyetemes belső életére? 3. Milyen hatással lesz a külpolitikai öntudatra? 4. Mit jelent a magyar magyarok, a magyar faj számára?

3.

Az első kérdés tehát: *Milyen hasznot, milyen érvényesülést jelent az általános titkos választójog a magyar munka tömegeinek, a munka jogainak, mennyiben lesz előkészítője egy új jogrendű, széles emberi magyar demokráciának?*

A felelet a politikai piac elmélete szerint könnyű és egyszerű: Az általános választójog által a nép *közvetlen akarata* nyilvánul meg. Világos: hogy a nép jót fog akarni önmagának. És így az új rendszer nyomán lesz demokrácia: népuralom, uralkodó munkajog, egyenlőség és minden elképzelhető történelmi jó.

Csak *egy* kis tévedés, egy kis csalás csúszott be ebbe a bőadakozású feleletbe. Ez: *a nép közvetlen akarata*. Miben lehet *közvetlen* akaratumk? Olyan dolgokban, melyekben az akarat meghatározó elemei: azok a tényezők, melyek létrehozták az akaratot, tudatumk látókörében vannak. így pld. a parasztnak lehet *közvetlen* akarata arra, hogy drága legyen a gabona és olcsó az ipari termék, nagy legyen a munkabér és kicsiny legyen az adó. De már egyáltalán *nem* lehet *Iközvetlen* akarata arra, hogy pld. az államforma királyság legyen, vagy köztársaság. Mert azok a tényezők, amelyek meghatározzák, hogy az ő életérdekeiknek melyik forma hasznosabb: nincsenek tudatának a birtokában. így, ha az ilyen kérdésekben akarata van: az voltaképen nem benne organikus keletkezett akarat, nem az ő *közvetlen* akarata, hanem: idegen tényezőktől szuggerált akarat: *idegen akarat, mely hatalmába ejtette.*

Még bonyolultabb a helyzet, ha arról van szó, hogy egy politikai pártra, tehát: a történelemcsinálásnak a nemzetélet minden tenyérére kiterjedő mikéntjére nézve kell érvényesítenie akarátát. Hiszen a problémák e roppant összességére maguknak a pártoknak s e pártok képviselőségért törtető tagjainak sem lehet és nincs is: *közvetlen* akarata. Nem lehet és nincs egyszerűen azért, mert tudatuk nincs bebútorozva az erre szükséges meghatározó elemekkel. Ezért van, hogy az egyes pártok és képviselőjelöltek sohasem egy egységes gondolatrendszerrel lépnek föl, mely szerves összefüggésben oldaná meg a magyar élet minden problémáját. Hanem: gusztusos jelszavakkal, szenvedélyek felkeltésére alkalmas követelésekkel, egyes kikapott, egyetemes összefüggéseitől eltépett divatos problémák lóbálásával vagy vakhorizontú, naiv ígertű munkapontokkal. Természetes, hogy ott, ahol a szavazó akaratot beidegző tényezőknek sincs *közvetlen* akarata, még kevésbé van a szavazó alanynak. És az is természetes: hogy az ilyen közvetett, szuggerált akarat már nem az értelem mérlegeléseinek eredménye, hanem a szenvedély választása.

Mármost: *melyek azok az elemek, melyek Magyarországon ilyen szavazatokban kifejeződő politikai akaratot közvetíthetnek, szuggerálhatnak a magyar munka milliós tömegeinek?*

Mindenekelőtt: az ország legfőbb hatalmi tényezői: az uralkodó és kitermelő érdekszövetségek: az ipari és kereskedelmi kapitalizmus, a nagybirtokosság, a magas klérus és közvetlen függvényük: a magas bürokrácia. Az ők vagyoni és hatalmi helyzete határozza meg a kormányzó párt politikai akarátát, a „hazafiság” frazeológiáját. Roppant eszközeikkel ők állíthatnak pártokat, sajtót, egyéneket, mindig a legalkalmasabb

álarccal, jelszavakkal és frazeológiával, érdekeik szolgálatába. Mert ha nem lehet a nyers anyagi vagy hatalmi erővel lehengerelni az érdekeikre veszélyes irányokat: akkor — s ez a magyarországi politika régi taktikája — ők állítanak pártokat, embereket a veszélyes jelszavak vagy követelések legrikítóbb hangoztatására, hogy komikummal, túlzással vagy az ordító szavak mögött a lényeg ügyes elsikkasztásával kompromittálják, lejárássák, megsemmisítsék a kor szükségéinek rájuk veszélyes megnyilatkozásait.

Azután igen nagy befolyással vannak a politikai akarat milyenségére a különböző szervezetségek. A faji, felekezeti szervezetségek, a politikai pártok, a jobb- és baloldali társadalmi alakulatok (TESz, szabadkőművesség stb.). A faji szervezetségek közt hatalmas, öntudatos és egycélú szervei vannak különösen a hazai német és zsidó kisebbségeknek, de van a szlávoknak is. Míg a magyar fajnak semmi ilyen védő és fejlesztő szolidaritása nincs. Hisz az úgynevezett magyar alakulatokban — most már magyar címke alatt — éppen azok az idegenek vezetnek, kik saját fajuk megszervező erői és itt is a vér áthághatatlan paiancsait teljesítik gondolatban, frazeológiában, tettben.

A felekezeti szolidaritások közt leghatalmasabb szervezetségei vannak a katolicizmusnak. De ezek nagy része az uralkodó érdekszövetségekkel érzi magát érdekközösségben és eszerint csinál ideológiát és politikát. És mindnyájában idegen agy látása, idegen vér parancsa, idegen életérdek ösztöne jelenti a döntő akaratot (német és szláv). A protestáns szolidaritások alig jöhetnek számításba a tömegek politikai akaratának kialakulásánál. És ha igen: legtöbbször azzal a fájdalmas történelmi elficamodással, hogy egy liberalizmusnak nevezett vaksággal vagy lelkiismeretlenséggel

segítenek a minden liberalizmust megsemmisítő zsidó imperializmusnak. A zsidóknál a faj és a felekezet egyazon dolog: a kizárólagos faji hódítás és uralmi vágy csodálatosan összeműködő hatalmas szerve.

A politikai pártokra és társadalmi alakulatokra ma letagadhatatlanul áll az, amit többször kimutattam: A jobboldali pártok és társadalmi alakulatok általában a mai kizsákmányolási rend janicsárjai és bennük a német életakarát a vezető erő. A baloldali pártok és társadalmi alakulatok a zsidó életakarát védő és hódító szervei. Mindkét táborban vannak aztán okosan türelmes rétegek, melyek a közös veszélyek fenyegetése előtt: a mai bölcs osztzkodás állapotát kívánják fentartani és ezt liberalizmusnak nevezik. Így a jobboldalnak vannak baloldali, a baloldalnak jobboldali árnyalatai. És ha a magyarság végre hozzáébred saját életjogaihoz, többször hangoztatott jóslatom teljesülni fog. Az arisztokrácia, a magas klérus, a németiség, a zsidóság egy nagy történelmi cvikipusziban fog egyesülni az új magyar honfoglalás nagy szociális igazságtevése ellen. Ez nagy megpróbáltatás lesz a magyarságra. De egyszersmind ez az egyetlen mód hogy minden magyar szem meglássa a halál sunyi fogásait és tagja legyen annak a szolidaritásnak, mely minden kizsákmányolással szemben meg tudja teremteni ellopott hazájából új, saját hazáját: a munka uralmának új Magyarországot.

A harmadik, legegyetemesebb tényező, mely meghatározza a politikai akarat milyenségét: a sajtó. A sajtó, melv kivétel nélkül a kitermelő idegen uralkodó érdekszövetségek szerve. És ennek a sajtónak a reform behozatalával természetesen még korlátlanabb lesz a politikai szugsesztiója.

Végül a negyedik, a legközvetlenebb tényező

a tömegek politikai akaratának megteremtésében: a képviselőjelölt személye. Azt hiszem, nem túlzás, ha azt mondom, hogy az eddigi választójogok mellett is — különösen a világháború óta — mandátumot általában a tudás, tehetség és morál szempontjából kevésbé ajánlatos elemek nyertek. — Ez az állítás nem tagadja a szerencsés kivételeket. — És ez nem is lehetett máskép. Az a szerep, melyet egy képviselőjelöltnek végig kell rángania hosszú heteken át és amely egyesíti a bohóc, a vigéc, a sarlatán és igen sokszor: a görény és a felbujtó legundorítóbb megnyilatkozásait: nem igen alkalmas arra, hogy a mélyebb értékű, nagyobb műveltségű tiszta embereket erre a szörnyű próbára csábítsa. így érvényesül a szervezetlen szabadverseny-demokrácia embervilágában az élet minden terén egy, a Darwin tételével ellentétes kiválasztás: Félretolódik, elkallódik az erős tehetségű, a nagy tudású, a széles horizontú, az erkölcsileg szilárd egyén. És kiválasztódik irányításra, hatalomra, vagyonra: a selejtes, a gondolatnélküli, de sok és rikoltó szavú, a tehetségtelen kis-ügyes, a lelkismeretlen, a szemetes, a gangster.

Ez a jelenség az általános titkos választójog behozatalával csak fokozódni, teljes fejlődésére fog jutni. Mivel ennél a szavazási formánál a külső gátló tényezők megszűnnek: csupán az egyén politikai szenvedése lesz döntő a szavazat megszületésénél. A képviselőjelölt érdeke tehát az lesz, hogy minél erősebb, minél meglőköbb szenvedélyeket indítson meg a tömegekben. Van olyan naiv ember, aki elhiszi, hogy ezekben a szabadsákmányra lihegő, vad törtetésű portyázókban lesz elég lelkiismeret arra, hogy a politikai hajtóvadászat vaklázú hallalijában megválasszák: milyen eszközöket alkalmazzanak és milyen szenvedélyeket gyűjtsanak föl?

Két eshetőség fog előfordulni. A bármily ígérettel, bármily kritikákkal, bármily programmal doppingoló jelölt meggyőződése az: hogy a mai magyarországi erőviszonyok közt érvényesülni, befolyásra, vagyonra szert tenni csakis az uralkodó érdekszövetségek valamelyikének, vagy mindenikének szolgálatával lehet. És így már előre, vagy a mandátum megszerzése után beszervezkedik a magyar kizsákmánylás valamelyik érdekkörébe. Vagy primitív és régi módon: a mandátum elejtése után egyszerű arcátlansággal ott hagyva eddigi ígéreteit s frazeológiáját s njáltan belépve valamelyik érdekszövetség rohamcsapatába. Vagy modern okossággal, titkosan és több hasznothozón. Suba alatt paktumot köt, vagy már kötött a választás előtt valamelyik hatalmi csoporttal, vagy pláne: már eredetileg egy ilyen csoportnak különszerepű megbízottja volt. És a régi szószátyárság megtartásával vagy fokozottabb dühű megnövekvésével csinál ellenzék az ellenzék lejáratására és cintányéros, kirakatosan ellenzéki szókirohanásokkal vonja el a közfigyelmet a tömegek életbevágó problémáitól. Csinál kisgazdapártot a paraszti életérdekek kijátszására, szociáldemokráciát a zsidó kapitalizmus védelmére stb. stb.

A másik eshetőség: a jelölt abszolút kalandortípus: szereti a bizonytalan kockázatok vad gerjedelmeit, a khaoszbán vadászás végtelen sok eshetőségű izgalmát. Ezért a legképtelenebb szórakétákkal gyűjtja föl az irigység és a haszonvágy, az elkeseredés és pusztítás szenvedélyeit a tömegek lelkében, hogy az így mozgósított elemi erőkkel egy minden zsákmányt lehetővé tevő zavarra zilálja föl az országot. Természetes, hogy egy olyan országban, ahol a kitermelő érdekszövetségeknek olyan hatalmi szervezettsége van, mint nálunk, s ahol a nemzeti munka egyetemes

tömege a politikai neveltségnek oly alacsony fokon áll: az ilyen gyűjtogatások csak puccs-szerű, részletmegmozdulásokra vezetnek, melyeket könnyű elfojtani. Az eredmény: egy csomó szerencsétlen szegény család tragédiája s a tömegek mély csalódása, mely a politikai érdeklődés teljes elzsihadására vezet. És ráadásul: pompás hazafias szavakba öltöztetett ürügy: hogy az uralkodó szövetségek még jobban kiépítsék a mai kizsákmánylási rendszer védelmét.

És azonkívül: az általános titkos választójogot az uralkodó szövetségek — kellő hazafias megokolással — csak olyan új önvédelmi biztosítékok megteremtésével engednék meg, melyek mai hatalmi helyzetük megtartására több védelmet jelentenek, mint amennyi veszedelmet jelent érdekeikre bármily választójog bármily fenyegetése. Hiszen nem éppen akkor beszélnek a felsőház jogainak kiterjesztéséről, mikor ez a felsőház a telepítési és egyéb reformok tárgyalásánál döntően megmutatta: hogy mai alkatában és elemeiben a magyarság minden életérdekének parancsából eltörlendő a föld színéről. És helyébe olyan alkotmányos szerv alkotandó, melynek megalakulásában kiváltságoknak, örökölt jogoknak, címeknek és hatalmi helyzeteknek többé semmi szavuk nincs. És amelynek tagjait csupán a hozzáértés és az érdekek arányos képvisellete választja meg.

Összegezve: a mai magyarországi viszonyok mellett az általános titkos választójog nem fog sem szociális megújodást, sem fejlődő demokráciát jelenteni és legkevesbé a munka jogainak uralomra jutását. Minden különbség ez lesz: A középkorban a pallósjogú földesúr levágathatta jobbagya fejét. Ezt rendszeren egy hóhérral végeztette, kit saját költségén kellett eltartania. Most: az általános titkos választójog útján a mai élet-halál-

jogú uralkodó érdekszövetségek kegyesen hagyják, hogy a munka jobbágyai maguk válasszák meg a borotvát, mellyel önkezüleg elvágják saját választójogos nyakukat. A nagy történelmi eredmény: egy csomó megspórolt hóhér, — az urak büdzséje javára.

Igen: az általános titkos választójoggal korlátlanabb lesz a munka tömegeinek kijátszása, mint eddig. Korlátlanabb lesz a kitermelő érdekszövetségek hatalma, melyet ezután, az általános titkos választójog ügyes-ravasz kihasználása mellett, az általános titkos választójog „veszélyei” ellen bőven megépített biztosítékok is növelni fognak. És még szennyesebb, még zavartabb képletű lesz a közélet s a gangster-típus el fog hatalmasodni benne. Az eddigi választási rendszerek sem jelentették a tömegek politikai, történelmi nevelését s közéleti és erkölcsi horizontja növelését. De jelentették a tömegek végzetes züllesztését az alkohol, a korlátlan hazugságok és uszítások minden eszközével és a legaljasabb emberi ösztönök felébresztésével. Ez az állapot, a nagyobb politikai szenvedélyek beidegzését igénylő általános titkos választójognál: végzetesen megnövekedett arányban fog betegbb, pusztítóbb lenni.

4.

A második kérdés: *Milyen hatással lesz az általános titkos választójog az ország egyetemes belső életére?*

Kétségtelen, hogy *ez az* általános titkos választójog az anélkül is sok egybe nem illő mozaikból álló magyar társadalom megoszlását fokozni, még mélyebb ellentétekre fogja vezetni. E reform felé különösen két szervezetség néz igen megokolt reménységgel. A germánakarátú magyarországi katolicizmus és a végzetesen zsidó imperializmus

eszközévé torzult szocializmus. Az első, folytonos hatalmi növekedésben és idegen akaratoktól vezetve, mindinkább gátló és elnyomó erőt fog jelenteni a protestantizmus számára, mely a fajmagyarság zömét foglalja magában. Ez a tény a protestánsok meggondolatlanabb, korlátolt horizontú részét mindinkább oda fogja ijeszteni vagy diihíteni a zsidó életakarat táborába. Egy másik rész pedig, teljesen passzívvá herélve a hazafias aggodalomtól és békevágytól: némán fogja tűrni ennek a nálunk idegen akaratú kereszténységnek hódításait és erőszakát. Fájdalmasan bizonyos: hogy a gyűlölet és ellentét a kétféle kereszténység társadalmá közt csak növekedni fog.

A zsidó imperializmus acélkarmai közt vergődő szocializmus táborának megnövekedése megint csak a társadalom felzilálására fog vezetni. Az eddig megrajzolt keretek és gátló okok mellett ez a tábor semmit sem valósíthat meg, ami egyetemes szociális megújodást és a munka szélesjogú demokráciáját jelentené. De titkos mozgatóinak igazán nem is ez a céljuk. Viszont: a zsidó élharcosok és a zsidó sajtó, hátuk mögött érezve ezt a hatalmasan megnövekedett hadsereget: olyan nyílt hatalmaskodással és féktelen faji sovínizmussal fogják folytatni a harcot minden más szolidaritás ellen, hogy a szenvedélyek a végletekig elhatalmasodnak. A nemzsidó érdekszövetések pedig igyekezni fognak az ennek nyomán támadó mind hatalmasabb zsidógyűlöletet arra kihasználni: hogy csak erre az egyetlen baj-okra irányítsák a figyelmet s ezzel elvonják a tömegek figyelmét legégetőbb problémáiktól, anyagi és szellemi elnyomatásuk többi okaitól.

És kik fognak törvényt, történelmet, életet csinálni az így egybeszerencsétlenül parlamentben? Kik fognak győzni a lihegő választási hajrá-

ban? Azok, akik a leglelkiismeretlenebb ígéretekkel, a legaljasabb hazugságokkal, a gyűlölet és az uszítás legégőbb szavaival tudják begyűjtani a tömegek lelkét, akik a legszemetesebb valótlanságok maró levével tudják kilúgozni a voks-ürgét az átfertőzött lelkekből. Az erkölcs, a tudás, vagy tehetség szempontjából a nemzet leghitványabb elemei. Azok fogják egy nemzet sorsát intézni, akiknek lelkiismeretére nem lehetne rábízni egy náthás szamarat. Azok fognak kultúrát csinálni, akiknek kulturális analfabétasága csak pusztítóbb és szemetesebb azzal, hogy írni és olvasni tudnak. Azok szabnak majd törvényt a mestereknek, akik a tanítványok tanítványai sem lehetnének. A közéletben el fog szaporodni a törvény bozótjában szabadon portyázó dú-ügyvéd, az étvágya szeszélyeit kergető sajtó-bandita, a minden hatalmi tényezőnek odadörzsölődő politikai seplyemfiú s a sötét egybecinkosulásokkal megnőtt erejű irtózatossá politikai gangster.

Az általános titkos választójog hatása az ország egyetemes belső életére: a társadalom további széttörése mind halálosabb ellentétű mozaikdarabokra, érdek, gondolat és érzelmi anarkia. a kulturális és magyar szempontok folytonos hátraszorulása, az embereket egybeölelő szelíd humanizmus végleges száműzése.

5.

Azt tárgyalni: *hogyan az általános titkos választójog milyen hatással lesz a külpolitikai öntudatra:* kissé komikus dolog. Egyszerűen azért: mert szegény reformnak, bármily hathatós lesz is, ezen a téren nincs mire hatnia. *Nincs magyar külpolitikai öntudat s a magyar nép, vagy ha tetten: a magyar nemzet egyetemes nagy tömege annyit sem számít Magyarország külpolitikájá-*

ban, mint egy olasz kucséberes az angol költségvetés irányításában.

Több oka van ennek a természetellenes, beteg és bármikor végzetessé válható jelenségnek. Az első ok: a múlt. Amíg Ausztria gyarmata voltunk: a magyar népnek a külpolitikában semmi szerepe és így semmi történelmi ráneveltsége sem lehetett. Engedelmes vakon vártuk, hogy mit határoz az idegen érdek életünk és halálunk felől. Ennek a gyönyörű állapotnak logikus következménye volt részvételünk a világháborúban, a rengeteg idegen érdekű magyar véráldozat és az ország szétदारabolása.

Egy másik — legmélyebb ok: külpolitikai öntudata csak annak a népnek lehet: mely tudatában van életérdekeinek, organikus történelmi céljainak. És amely ezeket az érdekeket és célokat saját erőivel, saját belső törvényei szerint alkotott szervezetben, saját egyedei útján igyekszik szolgálni és megvalósítani. Ez az egészséges állapot a magyar nép előtt fájdalmasan mindig ismeretlen volt. És a ránk szakadt „függetlenség” óta még ismeretlenebb, mint valaha.

Az általános titkos választójog csak növelni fogja a mai állapotok súlyos veszélyeit, kóros jelenségeit. A germán érdekű uralkodó érdekszövetségeknek a hozzájuk szervezett germán akaratú tömegek erejével még igen sokáig meg lesz az erejük arra, hogy Magyarország külpolitikájának gyepelőit Németország érdekei kezébe biztosítják. A zsidó imperializmus szervezettségei pedig táboruk megnövekedésével még lihegőbb szenvedéllyel fogják folytatni a zsidó bosszú parancsát és száz formában és száz ürügyben fognak tovább is izgatni Németország ellen. Így aztán a zsidóellenesek most már a zsidógyűlöletükkel is „német-

pártiak” lesznek s a német érdek frazeológiáját fogják vitustáncolni.

Ebben a mind ádázabbá váló küzdelemben a magyarság szerves érdekei, jövőjének biztosítása, sajátos egyéni fejlődésének felítételei szóba sem jönnek és egy történelmi nevelésnek, mely saját érdekű külpolitikai öntudatot adna a magyarságnak: minden lehetősége elvész. És így mind távolabb lökődik az a remény, hogy a magyarság rálép a magyar megmaradás egyetlen biztos útjára, mely egyenlő védelmet jelent a germán és a szláv veszély ellen: a keleteurópai összeállítás megszervezésének gondolatára, mely közös védelmet s szabad egyéni fejlődést jelentene Keleteurópa és a Balkán minden népének.*

6.

Kell-e ezek után feleletet adni a negyedik kérdésre: *mit jelent az általános titkos választójog Magyarországon a magyar magyaroknak, a magyar fajnak?* A felelet benne van e tanulmány minden eddigi sorában. Mikor a szavazatot meghatározó tényezők: az uralkodó érdekszövetségek, a faji, felekezeti, párt- és társadalmi szervezettek, a sajtó: mind idegen életakarat kifejezői, vagy idegen életakarat parancsai alatt állanak, mikor az egész történelmi párbaj Magyarországon a német és zsidó imperializmus roppant szolidaritási! egységes célú ösztönösen és tudatosan összeműködő taktikájú két acél-egysége között folyik: milyen lehetőség, vár az oldott szolidaritású fejletlen öntudatu céljait és életérdekeit nem ismerő, politikailag neveletlen, az anyagi szükség ezer muszájából rabszolgásított, az ide-

* L. Magyarország helye Európában c. tanulmányom a 9-ik Füzetben

gen hódítás ezer maszlagától, gyilkos frazeológiájától elbódított, a vagyon, irányítás és selekció minden hatalmát elvesztett koldus magyarságra?

A most már teljesen idegen életakaratok kezébe került történelemcsinálás legközelebbi fordulójánál ott vár a halál. És mi legfennebb azzal a lelki *patience* játékkal tölthetjük a szorongó várakozás idejét, hogy találgassuk: mi lesz inkább ez a halál. Német halál? Zsidó halál? És mennyiben fog osztozkodni a többi köröttünk ólálkodó igen étvágyas halálokkal?

Mit kell tennünk ez irtózatossá váló elhárítására és történelmi megújulásunk megvalósítására? Harcolnunk kell az általános titkos választófog gondolata ellen? *Nem. Meg kell alkotnunk az általános titkos választófogot.* De hogyan?

7.

Világos: hogy a nagy francia forradalommal meginduló polgári demokráciának célja az volt: hogy a közösség történelmi termése érdekében szabad kifejezésre szabadítson föl minden emberi értéket, közös munkába hívjon minden alkotó akaratot, helyet adjon minden termő gondolatnak. És világos: hogy ezzel az egyén és a közösség közt egy olyan egészséges viszonyt akart megteremteni: hogy mikor az egyén a közösség védelmében megéli legteljesebb életét, megtermi minden lehető értéket: ez egyszersmind a közösségnek is a legtöbb hasznot: a legbiztosabb védelmet, a leggazdagabb fejlődést, a legtöbb anyagi és szellemi gyarapodást jelentse.

Ez a demokráciát megtermő történelmi akarat csődbe jutott az élet minden terén. A gazdasági téren ezt a csődöt a kártelek, a trösztök, a gazdasági gangok mindent lehengerlő zsarnok-

sága jelenti. A politikai téren a párt-kártelek, a párt-trösztök: a politikai gangek uralma. A kulturális téren: az üzlet minden szellemi termést meghatározó, elbitangító, lezüllesztő, lealjasító hatalma. Hogy hogyan lett a demokratikus felszabadítás evangéliumából az elnyomás, a szellemi gyilkosság, az egyéniség elpusztításának eszköze: legmegmutatóbb példa a sajtó. Valaha a sajtószabadsággal a fiatal demokrácia az egyéni értéket, az egyéni gondolatot és meggyőződést hívta a közös történelmi munkához. *Ma nincs a sajtószabadságnak aljasabb és könnyörtelenebb eltiprója: mint maga a sajtó és nagyobb elnyomást jelent az egyéni lelkiismeretre, mint bármely politikai hatalom.*

Sokan ezekben a jelenségekben a demokrácia végleges csődjét látják. *Tévednek, teljes bizonyossággal: tévednek. Ez csak krízis a nagy átalakulás, a megújulás, az új gazdagabb fejlődés előtt*

Mi lesz a lényege a demokrácia e nagy átalakulásának?

Két mindennek mélyén ott rontó hibája és hiánya volt a szabadverseny-demokráciának. E két hiba és hiány juttatta minden téren a csőd árnyékába. Az első hiba: hogy inorgánikus: szervetlen és szervezetlen volt. A másik: hogy a szabadságok mellé elfelejtette odaintézményezni e szabadságok biztosítékait.

Az első hibát éppen a népképviselői rendszer példája érteti meg a legvilágosabban. A demokrácia nagy általánosságban kimondta, hogy a közösség minden felnőtt tagjának joga van szavazatával résztvenni a közösség sorsának irányításában. De a fejlődés akkori fokán nem gondolhattak arra: hogy ez a jog, olyan formákba és intézményekbe legyen beágyazva, melyek állandó

politikai, történelmi nevelést jelentenek arra, hogy e jog gyakorlása a szavazó organikus, szerves megnyilatkozása legyen. Vagyis: hogy a szavazat a jogot gyakorló saját életérdekeinek és a közösség életérdekeinek szerves összeegyeztetéséből szülessen meg.

Az, hogy a polgár minden három, vagy öt, vagy hét évben leadta szavazatát egy szépen szónokló úrra: nem volt történelmi nevelés ilyen organikus megnyilatkozásra. A pártok izgatásai, a jelszavakon vagy gyűlöleteken lovagló hebehurgya beszámolók, a választást megelőző kortestátár járások mindent jelentettek, csak ilyen történelmi nevelést nem.

Így a választójog gyakorlása inorgánikus, véletlenes volt. A pártok akaratának vagy más felbukkanó tényezőnek véletlene határozta meg, hogy melyik kerületben milyen mandátumvadászok fognak feltűnni. Az elhangzó beszédek, a hangulatok, a kor divatos politikai szenvedélyeinek, a szavazó akkori lelkiállapotának, esetleges befolyásoknak, a szavazatért ígért összegnek stb. stb. véletlene határozta meg, hogy a polgár leadta szavazatát valakire, akit talán akkor látott életében először és utoljára. Ebben a népképviselési rendszerben:

1. *A jelölt nem volt organikus, szerves kifejezője a vidék viszonyainak, életének, népének, ahol a mandátumot kapta.*

2. *A szavazat nem volt szerves kifejezője annak a munka-rétegnek, melyhez a szavazó összes életérdekeivel beletartozott.*

3. *Legtöbbször maguk a pártok sem voltak szerves kifejezői semmiféle rétegnek vagy vidéknek, hanem a kor bizonyos divatos, általános jelszaván vagy követelményén egybeverődött legkülönbözőbb egyének véletlenes találkozásai. Ezt*

mutatják már a régi pártok határozatlan körvonalú, ködös tartalmú elnevezései is. Függetlenségi párt, negyvennyolcas párt, szabadelvű párt, munka párt, keresztény-nemzeti párt, nemzeti egység pártja stb., stb. Mintha a függetlenség, negyvennyolc, a szabadelvűség, a munka, a kereszténység és a nacionálistaság, a nemzeti egységnek akarata egy, az élet minden terére kiható egységes történelmi program lehetne.

4. És — ez már benne lappang az előbbieken — a pártoknak nem volt szerves programja, helyesebben: nem volt igazi programjuk. A kor egyik-másik problémájának politikai megoldására volt valami igen hangos akaratok (önálló vámrendszer, nemzeti nyelv a hadseregnél, általános titkos választójog, polgári házasság stb.), de ezen túl csak fényesködű frazeológia következett. Szervesen összefogó program, mely a nemzetélet minden problémájára egy egységes gondolatrendszerben keresett volna megoldást: teljesen ismeretlen volt.

Ez a szervetlen, véletlenes népképviselő voltaképpen nem volt népképviselő s a választást kerületi lutrik is végezheték volna. Kétségtelen, hogy ez lényegesen kevesebb nép-rontással járt volna.

A szabadverseny-demokrácia másik nagy lényeghibája az, hogy elfelejtette, elmulasztotta a szabadságok intézményes biztosítását. Így aztán minden szabadsága önmaga ellenkezőjévé: e szabadság elnyomásává lett. így fejlődött a gazdasági szabadverseny e szabadverseny megsemmisítésére, így vezetett a sajtószabadság az egyéni lelkiismeret megnyilatkozásának teljes eltiprására. A népképviselő terén a népnek az a joga és szabadsága, hogy a történelemcsinálásban akarata nyilvánítsa, arra vezetett: 1. hogy tel-

jes lehetetlenné lett, hogy a népnek egy ilyen organikus, összes életérdekeiből eredő akarata alakuljon ki. 2. hogy amennyiben egyes problémákra mégis volna ilyen akarata: annak az akaratnak érvényt szerezni teljesen képtelen.

A kríziseiből megújuló demokráciának tehát a népképviselő terén is legelőször e két hibát kell kiküszöbölnie, e két hiányt kell megszüntetnie. Hogyan teszi szervessé, organikusá a történelmi akarat megnyilatkozását?

Három alapfeltétele van annak, hogy ezt a döntő jelentőségű és egészen új világrendet jelentő eredményt elérjük:

1. *A történelmi akarat kialakulását abba a földrajzi milieube és abba a munkarétegbe kell beágyazni, ahova és amelybe a szavazót összes életérdekei kötik.*

2. *Az akaratnyilvánítási (szavazó) jog ne egy percnyi megnyilatkozást jelentsen öt vagy x. . évenként, hanem állandó joggyakorlatot.*

3. *A jog közvetlen részvételt is jelentsen a közélet irányításában.*

Az első feltétel a következőt jelenti: Az országot felosztják bizonyos számú választókerületre. A felosztást nem elvont kigondolások, tetszőleges feltételek határozzák meg. Hanem szerves, az egyes országrész természetében, viszonyaiban rejlő okok. Tehát: a lehetőség szerint arra fognak törekedni: hogy egy kerület megalakítási alapja a földrajzi, termelési, klimatikus, néprajzi, talajviszonyok stb.. szóval: az életfeltételek és életérdekek bizonyos közössége legyen. A kerületekben a népképviselő, a történelmi akarat alapszervei a választó kollégiumok, melyeket a nemzeti munka közös érdekű rétegei alkotnak (mezőgazdasági munkások, kisgazdák, középgazdák, ipari munkások, kisiparosok stb. stb.). E

választó kollégiumok tagja az illető munkákon minden felnőtt egyéne.

A második feltétel a következőt jelenti: Ugyancsak a vízben úszáspróbálkozások között lehet megtanulni. És ha valakit csak minden öt évben egyszer és akkor is csak egy percre dobnak be a vízbe: az sohasem fog tudni úszni s úszás helyett csak véletlenes hadonázásokat végez a vízben. Ha ez áll egy egyszerű testi ügyességre, még inkább áll egy olyan bonyolult lelki folyamatra, mint amilyen a történelmi akarat kialakulása. E választó kollégiumok meghatározott időpontokban állandó tárgyalásokban vizsgálják: mik a saját életérdekeik. Milyen viszonyban vannak ezek az érdekek a vidék a kerület összes viszonyaival és érdekeivel. Végül: hogy a saját érdekeik és a kerület érdekei milyen viszonyban vannak az ország egyetemes állapotaival és érdekeivel. Természetes: e választó kollégiumok közönsége teljesen homogén s a vezetőség is saját kebelükből kerül ki.

Mit jelent a harmadik feltétel? A népképviselőlet legfőbb célja: hogy állammá nevelje a nemzet egyetemét és parlamentté az ország egész testét. Ez a történelmi nevelés azonban csak akkor lehet eredményes, ha a polgárok cselekvőleg is, közvetlenül résztvesznek a közélet irányításában. A választó kollégiumok tagjaik közül bizonyos számú egyént választanak meg s ezek fogják alkotni a kerület képviselőválasztó parlamentjét. De ennek a kerületi parlamentnek nem csak az lesz a feladata, hogy a fővárosi központi parlamentbe bizonyos számú képviselőt küldjön. Hanem: megszabott hatáskörrel állandóan felvigyázza és szorgalmazza a kerület gazdasági, szociális, kulturális, egészségügyi viszonyait. Megfigyel, adatokat szolgáltat, kezdeményez, kritikát

gyakorol, vétót mond, sürget stb. A választó kollégiumok állandó figyelemmel kísérik a kerületi parlament munkáját. És ha nincsenek megelégedve saját küldötteik magaviseletével: bármikor visszahívhatják őket s másokat küldhetnek helyükbe.

A kerületi parlamentek választják kebelük-ből az országos központi parlamentbe küldendő képviselőt, vagy képviselőket. Ezenkívül egy bizonyos számú központi parlamenti mandátumot fenntartanak az ország legnagyobb szellemi értékei számára. Ezeket országos listával a nemzet egyeteme választja.

Így tehát az ország minden vidékének, a nemzeti munka minden rétegének ott lesz a maga sajátos viszonyaiból és érdekeiből eredő szerves akarata az ország egyetemes parlamentjében. És ott lesznek a magyar szellem örök értékű megnyilatkozásai is.

A választó kollégiumok egyetlenegy érdekkör, munkaréteg szervei. A vidéki parlamentek a kerület összes érdekköreinek, választó kollégiumainak képviselőiből állanak. Ez folytonos ránevelés lesz arra, hogy mindenik érdekkör megismerje az összes többi érdekkör problémáit, érdekeit. És a saját problémáit és érdekeit az összes érdekek és problémák kapcsolatában igyekezzék megoldani.

A központi parlamentbe a képviselőket a kerületi parlamentek határozott utasításokkal küldik, melyeket át nem hághatnak. Természetes; meg lesz adatva nekik a mód egyéni kezdeményezésekre is. De ezeket előbb be kell mutatniuk a vidéki parlamentnek s csak ennek engedélyével terjeszthetik az országos parlament elé. A vidéki parlamentek bizonyos megállapítandó szavazat-többséggel bármikor visszahívhatják képviselői-

ket az országos parlamentből és másokat küldhetnek helyükbe.

A választás a népképviselet minden fokán titkos szavazattal történik.

Az országos parlament a benne megnyilatkozó történelmi akarat tisztaságát az összeférhetetlenségi szankciók egész rendszerével fogja megvédeni. Nem lehet képviselő olyan foglalkozású egyén, akinek akarata e foglalkozással döntő erővel van befolyásolva. így pld. nem lehetnek képviselők a felekezetek papjai, a hadsereg, tényleges tagjai, az ügyvédek, stb. És képviselő nem vállalhat még tiszteletbeli érdekeltséget sem semmilyen magángazdasági, üzleti vállalatnál.

És végül: az új demokrácia nélkülözhetetlen biztosítéka lesz: a kormány tagjainak vagyoni és büntetőjogi felelőssége. Ha egy szabó elront egy ruhaszövetet, egy szuster egy cipőbőrt: felelőséggel tartozik érte. Ha egy kormány elront egy országot: egyszerően mehet sétálni a kegyelmes címével és magas nyugdíjával s tagjai tovább is befolyásos szereplői lehetnek a közéletnek! Sőt, amint napjainkban láthatjuk, ha valaki, mint kormányelnök, megalkot egy gyalázatosan erkölcsstelen választási rendszert: bukása után, mint ellenzéki vezér, nemes hevülettel mennydöröghet e választási rendszer ellen! A véres és könnyes magyar szatírában így lesz Eulenspiegelből Petur Bán.

8.

Állítom: hogy minden látszatok és mondatok ellenére: Mussolini és Stalin és Hitler e felé az új demokrácia felé tart. A biztosított szabadságok organikus, szerves és megszervezett demokráciája felé. Ez ma a történelem gravitációja és minden élni akaró nemzet engedni fog vonzó erejének.

Demokrácia, mely minden percnyi történelmi nevelést jelent arra, hogy a nemzeti munka egész egyetemes tömege állam, az ország egész teste parlament legyen.

Az új magyar honfoglalás a döntő csatát fogja megnyerni ennek az organikus népképviselőnek a megalkotásával. Ez a népképviselői rendszer teljes lehetetlenné fogja tenni a szabadzsákmánylást a politikai téren. És így annak a népképviselőnek, mely általa valósul meg, lesz eleje: hogy a szabadzsákmánylást az emberi lehetőség legszélesebb határáig megszüntesse a gazdasági életben és a nemzeti élet minden terén.

A magyarság úgy válthatja meg magát irtózatosszenvedéseiből, bűnös elesettségéből, tragikus hazátlanságából: ha a tisztaság, az igazság, a munka jogainak ígéivel merész lendülettel, életes elszántsággal az emberi barázda élére áll.*

Városmajor, 1936. május 13.

* L. *Népképviselő* c. tanulmányom a 6-ik Füzetben.